

. Σ Η Μ Α

Ο. - Από τήν Ποντιακή λαογραφία. - Τά βουκολικά τραγούδια τοῦ Πόντου. - Κείμενο Στάθη Εὐσταθιάδη. Στή λύρα ὁ Γιωργούλης. Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρ. Κοκοζίδη.

. τό σῆμα σβήνει

Τά βουκολικά τραγούδια τοῦ Πόντου ξεχωρίζουν σέ αἶσθημα καί λυρισμό καί δίνουν ἀνάγλυφα τήν εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ τσοπάνη πάνω στά ψηλά βουνά. Ἡ ὑπαίθρια ζωὴ ἔχει γραφικότητα καί ἡ ὁμορφὴ φύση, τὰ γάργαρα νερά, πού μουρμουρίζουν στά ρυάκια, τὰ πουλιά πού κελαθεοῦν στὶς ρεματιές, ὅλα αὐτὰ κάνουν τήν ψυχὴ τοῦ τσοπάνη νά ξεσηκώνεται, τό αἶσθημά του νά θερμαίνεται καί ἡ φαντασία του νά φτερουγίζει.

. Λ Υ Ρ Α

Τσοπάνε μ'ντό γιοσμάς εἶσαι, νά σάν πού ἔεις σε ἄντραν,
ἄφς ἄτα κι' ἔλα μέ τ' ἐμέν, τὰ πρόβατα σ' κί χάνταν.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀλλά τὰ πιό ὁμορφα καί αἰσθηματικά τραγούδια, πού ἀναφέρονται στή ζωὴ τοῦ τσοπάνη, εἶναι τὰ τραγούδια τῆς Ματσούκας. Στήν ὀρεινὴ αὐτὴ περιοχὴ μέ τὰ γραφικὰ βουνά, ὅπου ἡ ζωὴ χαμογελοῦσε μέσα σ' ἔνα καταπράσινο παράδεισο, ὁ τσοπάνης ἀντιλαλοῦσε τό ὀλόγλυκό του τραγούδι, τό ἐρωτικό.....

. Λ Υ Ρ Α

Πάνω σέ ἥχο μακρόσυρτο. " Τ' ὀμάλια ἡ τραγωδία ". Ἐτσι λέγαν τό σκοπὸ αὐτό οἱ Ματσουκαῖοι, ὅμως οἱ ὑπόλοιποι Πόντιοι τὸν ὀνομάζουν " τό μακρύν ἡ καϊτέ " ἢ " τό Ματσουκάτικο ".

Μέ τόσο πόνο καί μέ τόση γλυκία τραγουδοῦσε ὁ Ματσουκαῖος πάνω στά ψηλά βουνά τῆς καρδιάς του τό παράπονο, ὥστε στό ἄκουσμα τῆς μελωδίας καί μόνο στό ἄκουσμα, ἦταν δυνατόν ἡ κόρη νά τὸν ἐρωτευτῇ. Ἐτσι βεβαιώνουν παλαιοὶ Ματσουκαῖοι μέ τοὺς ὁποίους συνωμιλήσαμε.

Ἀλλά τώρα ἄς ἀκούσωμε τό τραγούδι ἀπὸ τὸν ἀγαπητό Ἀνέστη Κοροσίδη - δημοδιδάσκαλο - Ματσουκαῖο τήν καταγωγὴν. Εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους Ματσουκαῖους τραγουδιστάς, πού καταφέρνουν αὐτόν τὸν δύσκολο μὰ τόσο ὠραῖο σκοπὸ.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Αγαπητοί άκροαταί,μπορεΐτε νά μᾶς γράφετε στήν διεύθυνση:
 Σταθήν Εύσταθιάδην,Αγίου Δημητρίου 223 - Θεσ/νίκη.Έπαναλαμβάνω,
 Σταθήν Εύσταθιάδην,Αγίου Δημητρίου 223 - Θεσ/νίκη,όχι νά μᾶς ζη-
 τήσετε,νά χαρίσωμε έι μέρους σας κανένα τραγούδι σέ δικό σας πρό-
 σωπό,όχι,αυτό στήν έμπομπή μας δέν γίνεται,έξηγήσαμε άλλοτε για-
 τί,άλλά μέ τά γράμματά σας νά μᾶς στείλετε κανένα ωραίο Ποντιακό
 ανέκδοτο,τραγούδια,πού θά τά πάρεπε από γριές καί γέρους,άν σᾶς
 εΐναι βέβαια δυτανόν,νά κάνετε αυτόν τόμ κόπο,όποτε μεταδίδον-
 τας τό ύλικό,πού θά μᾶς στείλετε,θά αναγγεΐλωμε καί τά όνόματά
 σας.

Αυτά για σήμερα.Τήν έρχόμενη Κυριακή,στίς 10 καί μισύ τό
 πρωί από τό πρόγραμμα τοϋ Στρατιωτικοϋ ραδιοφωνικοϋ σταθμοϋ
 Θεσ/νίκης,θά εΐμαστε καί πάλι κοντά σας.Σᾶς εύχαριστοϋμε,εύγε-
 νικοί μας φίλοι,πού μᾶς χαρίσατε καί σήμερα τήν προσοχή σας.

Σ Η Μ Α

Ακούσατε τήν έμπομπή μας.....Από τήν Ποντιακή λαογραφία,
 πού εΐχε θέμα,σήμερα " Τά βουκολικά τραγούδια τοϋ Πόντου "
 Κείμενο Σταθή Εύσταθιάδη.

τό σήμα σβήνει

(Μετά τό τελευταῖο τραγούδι καί πρίν ἀπό τό χορό " νοτισιχτόν " κλπ.)

Εἴμαστε συγκινημένοι, φίλοι μας, μέ τίς εὐγενικές σας ἐπιστο-
λές καί αἰσθανόμαστε ὑπερήφανοι, πού κατανοήθηκε, ὅσο ἔπρεπε, ἡ ση-
μασία τῆς Ποντιακῆς λαογραφίας, πού ἐπιτελεῖ ἡ έκπομπή μας. Καί
ἡ συγκίνησή μας εἶναι μεγαλύτερη, πού ἡ προσπάθειά μας ἐνθουσιάζει
τούς νέους.

Νά, τί μᾶς γράφει ὁ Δημήτρης Καραφουλίδης ἀπό τήν Ἰερρακαροῦ
Λαγκαδά:

" Χαρά σ' αὐτούς, πού ἔταξαν σκοπό στή ζωή τους νά φυλάττουν
θερμοπύλες, λέγει ὁ ποιητής Καβάφης. Χαρά καί σ' αὐτούς, οἱ ὅποιοι
σκοπὸν εἰς τήν ζωήν των ἔταξαν νά ὑπηρετοῦν ὑψηλά ἰδανικά. Καί
ἰδανικά ὑπηρετεῖ καί ἐθνικήν ὑπηρεσίαν προσφέρει ἡ Ποντιακή λα-
ογραφική έκπομπή τῆς Κυριακῆς. Ἡ έκπομπή ἀποκαλύπτει τόν πολι-
τισμὸ τοῦ Ποντιακοῦ λαοῦ. Μέγιστα εἶναι τὰ ὠφέλη, ἰδίᾳ σήμερον,
ὅπου διερχόμεθα ἐποχὴν πνευματικῆς καί ἐθνικῆς ἀτονίας, ὅποτε
ἡ ὑπενθύμισις τῶν ἐθνικῶν μας ἰδεωδῶν ἀνακαλεῖ τὰ ἄτομα εἰς τὰς
αἰωνίας καί ἀνεξαντλήτους καί γονιμοποιούσας πηγάς, ἐξ ὧν ἀντλεῖ
ἡ πατρίς μας τήν αἰωνίαν νεότητα καί δόξαν της. Κύριε Εὐσταθιά,
δη, συνεχίσατε τό ὠραῖον αὐτό ἔργον καί ἔστε βέβαιοι, ὅτι ὁ Πον-
τιακὸς λαὸς αἰσθάνεται ὑπερήφανος διὰ τήν προσφορὰν τῆς ἐργασί-
ας, ἥτις ἐπιτελεῖται διὰ τῆς Ποντιακῆς λαογραφικῆς έκπομπῆς ".

Αὐτὰ γράφει ἀνέμεσα στὰ ἄλλα ὁ ἐκλεκτός μας ἀκροατής, κ.
Δημήτριος Καραφουλίδης. Τὸν εὐχαριστοῦμεν καί τὸν συγχαίρομεν
διὰ τίς σκέψεις καί ἰδέες του γύρω ἀπὸ τὰ ἐθνικά καί λαογραφικά
μας θέματα.

(καιρὸς εἶναι κλπ.)

- I.- Τσοπάνε μ'ντό γιο~~σμάς~~ εἶσαι, νά σάν πού ἔεις σε ἄντραν,
ἄφς ἄτα κι' ἔλα μέ τ' ἐμέν, τὰ πρόατα σ'νί χάνταν.
- Καρίπς καί μουατσήρ' τς εἶμαι, ὀριάζω σ' ἐρημίας,
πίνω τὰ κρύα τὰ νερά, σύρω τὰ μαναχίας.
- Τσοπάνος μέ τὰ πρόατα λάσκουμαι τὰ γιαζία,
πίνω τὰ κρύα τὰ νερά καί σύρῶ ἄρρωθυμίαν.
- 2.- + Ἐχιδόντ' ~~εν~~ καί νί λιμενεύ' καί κ' ἐπορεῖ νά ἔρται,
τά μουσούρια ὅλια τ' ἐμά, τ' ἄρνι μ' τιδέν μὴ λέτεν.
- + Τ' ὀμάλια ἐγὼ ἐγόμωσα γιά τ' ἐσέν τραγωδίας,
ἔλα καί βάλλεν σπλάχνωσιν σ' ἐρημον τήν καρδία σ'.
- + Ὁ οὐρανόν κι' ἡ θάλασσα, ἡ γῆ κι' ὅλια τὰ πάντα,
ἔλα, ρίζα μ', ἄς χαίρουμες, πασιμ θά ζοῦμε πάντα.
- 3.- Σεράντα χτήνια ἔλμεγα, σεράντα ἀγελάδια,
κι' ἄλλα τόσα ἐφύλατα μουσῆνια ἄμον ζορνιάδια,
μέ τὰ κρενιά κατήβαζα τό γάλαν σό χωρίον,
κι' ἄς σῆ γαλά τήν ἄθεραν, λύκος ἐποταμίεν,
μηδέ λύκος καί μαναχόν, τσιφτοῆς μέ τό ζευγάριν.
- 4.- + ~~Σελέν ἐσπλάγιασα~~ *Γορὰρ γορὰρ* ν' ἀηλί πού θά φορτοῦται,
κι' ἄντραν πού ἔχ σὴν ξενητειάν, ἄς πάη ρούζ' καί σιοτοῦται.
- + ~~Νά σάν ἐκεῖνον π' ἀποθάν' σόν τόπον ντ' ἐγεννέθεν,~~
Νά σάν ἐκεῖνον π' ἀποθάν' σόν τόπον ντ' ἐγεννέθεν,
κι' ἔχωρ' ~~εν~~ τὰ χώματα τ' νι' ἄτός κ' ἐξενητεύτεν.
- + Νά σάν ἐσῶς ψηλά ραχιά, σὴν ξενητειάν κι' πάτεν,
σεβτάν κι' ἀποχωρίουζνε, σ' ἐναν τόπον γεράτεν.
- 5.- "Ἐλα πουλί μ' ἄς χαίρουμες ἀπαγιές σά ραχιά,
μέ τὰ πουλία τῇ θεοῦ ἐφτάμε συντροφίαν.
- Σό κᾶθα ἕναν ὀρμπον πίνω κρύον νερόπον,
ἐτέρεσα τὰ στράτας ἴσ', ποῦ ἐπέμνες πουλόπο μ';
- Ψηλὰ ραχιά καί πράσινα, δεντρόπα φυλλωμένα,
κλειστεν κᾶ τὰ κλαδόπα σουν καί κλάφτεν γιά τ' ἐμένα.
- 6.- "Ἐμπρ' - ὀπίσ' . . (B.A.)